మన మనస్సు పాడవ్వకుండా చూసుకోవాలి. డబ్బు వలన మనిషి సుఖపడడు. సుఖం అనేది డబ్బులోకాని, చదువులోగాని, అధికారంలోగాని లోకంలో బయట ఎక్కడా సుఖం లేదు. సుఖం, శాంతి మన హృదయంలోనే ఉంది అది మర్చిపోవద్దు.

(సద్గురు శ్రీనాన్నగారి అనుగ్రహభాషణములు, 25-12-07, జిన్నూరు)

ప్రియమైన ఆత్మబంధువుల్లారా,

ఈ రోజు రమణజయంతి. ఆత్మజ్ఞానం ఒక రూపం ధరించిన రోజు. భగవాన్ జ్ఞాన గురువు, జ్ఞాన యోగి. సుఖం కోసం, శాంతి కోసం లోకంలో వెతుకుచున్న మానవజాతిని అంతర్ముఖం చేసి, మనలో అంతర్యామిగా ఉన్న ఈశ్వర సాక్షాత్కారం చేయించటానికి వచ్చిన అవతారం. అందరికీ సుఖం కావాలి, శాంతి కావాలి. సుఖం బయట ఉందని అనుకొంటున్నాము, సుఖం బయట ఎక్కడా లేదు, సుఖం మన స్వరూపంలోనే ఉంది. మనకు తెలియకుండా మన స్వరూపంలో ఉన్నదే మనం కోరుకొంటున్నాము. రమణుడు అన్ని మార్గాలు సమన్వయం చేసి చెప్పటమే కాకుండా, జ్ఞానం యొక్క ప్రాముఖ్యత కూడా చెప్పారు. కర్మకు నేను కర్తను అనుకొనేవాడు కర్మ ఫలితాన్ని కోరుకొంటాడు, తాను అకర్తను అని తెలిసినవాడికి ఇంక కర్మఫలితాన్ని కోరుకొనేవాడు అక్కడ ఉండడు. యోగాలన్నీ కూడా మనకు చిత్తశుద్ధిని కలుగజేస్తాయి. మనం ఏ యోగం ద్వారా ప్రయాణం చేసినా గమ్యం ఒక్కటే. విషయచింతన చాలా ప్రమాదం అని గీతలో పరమాత్మ చెప్పాడు. విషాన్ని మనం స్మరిస్తే అది మనలను చంపదు, విషాన్ని లోపలకు తీసుకొంటే అది చంపుతుంది. విషయచింతన అలాకాదు, స్మరించినా అది మనలను చంపుతుంది. విషం కంటే విషయచింతన చాలా ప్రమాదం. మనం జీవితంలో ఎప్పుడూ వివేకం కాపాడుకొంటూ రావాలి, సొంతబుద్ధిని కాపాడుకోవాలి. మనం ఆత్మచింతన విడిచిపెడితే మనకు తెలియకుండా విషయచింతన వచ్చేస్తుంది. విషయచింతనలో నుండి ఆసక్తి కలుగుతుంది, ఆసక్తిలోనుండి కోరిక కలుగుతుంది, కోరికలోనుండి కోపం వస్తుంది, కోపం వచ్చినప్పుడు వివేకం తగ్గుతుంది, అంటే ఇది మంచి, ఇది చెడు అనే విచక్షణ తగ్గిపోతుంది, అప్పుడు బుద్ధి నెమ్మదిగా నశించి వాడు భ్రష్టుడవుతాడు.

శాస్త్రం ఏమి చెపుతోంది అంటే నీ సంసారాన్ని భుజం మీద పెట్టుకో, భగవంతుడిని బుద్ధిలో పెట్టుకో. అంతేగాని సంసారాన్ని బుద్ధిలో పెట్టుకోవద్దు. నిరంతరం ఆత్మచింతన వలన చిత్తశుద్ధి కలుగుతుంది, మనం ఏపని చేసినా త్రికరణశుద్ధిగా చేస్తే చిత్తశుద్ధి కలుగుతుంది. చిత్తశుద్ధి అనే గేటు ద్వారానే మనం మోక్షంలోనికి ప్రవేశించాలి. మనం ట్రైనింగ్ అవ్వటం కోసం ఈ భూమి మీదకు వచ్చాము. మన మాట, చేత, మనస్సు ఒకటిగా ఉండాలి, ఇలా ఉంటే మనకు చిత్తశుద్ధి కలుగుతుంది. చిత్తశుద్ధి కలిగినప్పుడు ఆత్మజ్ఞాన సముపార్జనకు అర్హత కలుగుతుంది. మీరు నేర్చుకొనే విద్య నిజమైతే ఆ విద్య వలన వినయం

వచ్చును, వినయం వలన అర్హత, యోగ్యత, పాత్రత వచ్చును. మన మనస్సు బహిర్ముఖంగా ఉన్నంత కాలం మనం ఏ మార్గాన్ని అనుసరించినా ఆత్మజ్ఞానం రాదు. ఆత్మజ్ఞానం అంటే వాస్తవమైన జ్ఞానం, మిగతావి అన్నీ మిధ్యాజ్ఞానాలు. దేహానికి రోగాలు వస్తాయి, మనస్సులో వికారాలు ఉన్నాయి. కాని లోపల ఉన్న ఆత్మ మనో దేహములకు అతీతమైనది. మనకు ఎప్పుడైనా భయం వస్తూ ఉంటే నిద్రలో ఎవరికీ భయం రాదు. స్వప్నావస్థలో, జాగ్రదవస్థలో భయం రావచ్చు, అంటే ఎక్కడైతే తలంపులు ఉన్నాయో, ఎక్కడైతే నామరూపాలు ఉన్నాయో అక్కడ భయం వస్తుంది కాని తలంపులు లేని చోట, నామరూపాలు లేనిచోట భయం ఉండనే ఉండదు. మీకు దేహధ్యాస వచ్చేటప్పటికి లోకం కనిపిస్తుంది, లోకం కనబడేటప్పటికి భయం వస్తుంది. దేహధ్యాస లేనప్పడు లోకం కనబడదు, లోకం కనబడనప్పడు నీకు భయం లేదు. ఎక్కడైతే నీవు ద్వంద్వరహితుడిగా ఉన్నావో అక్కడ నీకు కోరిక లేదు, కోపం లేదు, భయం లేదు.

వాస్తవజ్ఞానం లేకుండా మనకు వాస్తవం తెలియదు. వాస్తవజ్ఞానం మనకు కలిగించటానికే భగవంతుడు శారీరకతపస్సు, మానసికతపస్సు, వాక్కుతపస్సు చెప్పాడు. మనం మాట్లాడేటప్పడు బహుజాగ్రత్తగా ఉండాలి. పురాణాలు చెప్పేటప్పడు అవి ఎవరి గురించో చెప్పారు అనుకొంటాము కాని అవి మన గురించే చెప్పారు. ధుర్యోధనుడికి పాండవులమీద ఎప్పడు కోపం ప్రారంభమయ్యింది అంటే చిన్న మాట వలన వచ్చింది. మయసభలో గుడ్డి వాడి కొడుకు గుడ్డివాడే అంది అక్కడ నుండి పాండవులను నాశనం చేయాలనే బుద్ధి ధుర్యోధనుడికి ప్రారంభమయ్యింది. కాలుజారితే తీసుకోవచ్చు గాని మాటజారితే తీసుకోలేము అని పెద్దలు చెపుతారు. అందుచేత మనం మాటల దగ్గర చాలా జాగ్రత్తగా ఉండాలి. మాట హితవుగా ఉండాలి, ఎదుటివారికి పాజిటివ్‌తింకింగ్ అలవాటు చెయ్యాలి, ఎప్పడూ నెగిటివ్‌తింకింగ్‌లో ఉండకూడదు, మనం అందరి క్షేమం కోరుకోవాలి. మనం నిరంతరం దైవచింతన చేస్తూ ఉంటే ఈ లోకంలో ఏదో ఉంది మనం భోగించాలి అనే భోగవాసన నశిస్తుంది, యోగబుద్ధి కలుగుతుంది. అరుణాచలం, అరుణాచలం అని ఎవరైతే స్మరిస్తున్నారో వారి యొక్క అహంభావన నశిస్తుంది అని చెప్పారు, ఒక్క స్మరణ వలననే అహంభావన నశిస్తుందా అని భగవాన్‌ను అడిగారు, అది ఈశ్వరుడి ఆజ్ఞ అడగటానికి నువ్వెవరు అన్నారు భగవాన్.

నేను అజ్ఞానం పోగొట్టుకోవాలనుకొంటున్నాను అని ఒకరు భగవాన్‌తో అన్నారు. నన్ను పోగొట్టుకోమని అజ్ఞానం ఎప్పడైనా నిన్ను అడిగిందా అన్నారు? అది ఎప్పడూ అడగలేదు, నేను పోగొట్టుకోవాలనుకొంటున్నాను అని చెప్పాడు. నువ్వు నేను నేను అంటున్నావు కదా ఆ నేనును అట్టేపెట్టుకొని అజ్ఞానం పొమ్మంటే పోదు. ఆ నేను పోతే అజ్ఞానం కూడా పోతుంది, అజ్ఞానం పోతే చావు పుట్టుకలతో సంబంధం లేని చైతన్యం నీకు అనుభవంలోనికి వస్తుంది. భగవంతుడు అంటే ఉండటం. మనకి ఎప్పడూ ఉండాలని ఉంది. మనం ఏదిగా ఉన్నామో

అది ఎప్పుడూ ఉంటుంది కాబట్టి మనకు కూడా ఎప్పుడూ ఉండాలని ఉంది. నేను అనేది ఒక తలంపు, నాది అనేది ఒక తలంపు. ఈ రెండు తలంపులే సంసారం. ఈ రెండు తలంపులు ఉన్నంతకాలం నిన్ను అశాంతి, దుఃఖం విడిచిపెట్టవు. మనం సాధనచేసి, సజ్జనసాంగత్యం చేసి, గురువును ఆశ్రయించి ఈ నేను, నాది అనే తలంపుల నుండి విడుదల పొందితే సంసారబుద్ధి నశిస్తుంది, ఆత్మబుద్ధి కలుగుతుంది. మన లోపలఉన్న వస్తువు మిథ్యా విద్యల వలన తెలియబడదు, వాస్తవవిద్య లేకుండా దానిని తెలుసుకోలేము. రమణ మహర్షిగారు మరణానుభవం ద్వారా అమృతానుభవం పొందారు. కొన్ని క్షణాల కాలంలో ఈ దేహంతోటి, మనస్సుతోటి, లోకంతోటి విడిపోయాడు. దేహము, మనస్సు, లోకం లేకుండా, సంకల్పాలు వికల్పాలు లేకుండా, ఈ దేహముతో ఇసుమంతయు సంబంధం లేకుండా మనము ఉన్నాము అనే అనుభవం భగవాన్‌కు కలిగింది, మృత్యువును అతిక్రమించాడు. ఆ స్థితిని మనం శరీరం ఉండగానే పొందాలి, కనీసం శరీరాన్ని విడిచిపెట్టి ప్రాణం బయటకు పోయే రోజుకైనా పొందాలి. అమృతానుభవం పొందకుండా నువ్వు ఈ శరీరాన్ని విడిచిపెడితే చాలా నష్టపోతావు. మరల పునర్జన్మ వస్తుంది.

నీ దుఃఖానికి, అశాంతికి కారణం బయటలేదు, అది నీలోపలే అహంకారరూపంలో ఉంది, అది నశిస్తే నువ్వు ద్వంద్వాలకు అతీతుడవు అవుతావు. సుఖం వస్తూ ఉంటుంది వెళ్ళిపోతూ ఉంటుంది, దుఃఖం వస్తూ ఉంటుంది, వెళ్ళి పోతూ ఉంటుంది, లాభం వస్తూ ఉంటుంది, వెళ్ళిపోతూ ఉంటుంది, నష్టం వస్తూ ఉంటుంది వెళ్ళిపోతూ ఉంటుంది. ఈ ద్వంద్వాలను సహించటం నేర్చుకో. సహనం అనేది నేను భూమిని చూసి నేర్చుకొన్నాను అని దత్తాత్రేయుడు అన్నాడు. మనం చెరకుగెడను కొడవలి పెట్టి కోస్తూ ఉంటే ఆ చెరుకుగెడ కొడవలికి తీపినే ఇస్తుంది కాని చేదును ఇవ్వదు ఎందుచేత అది చెరుకుగెడ స్వభావం. ఇతరులు నిన్ను ఎంత ఇబ్బంది పెట్టినా నువ్వు చెరుకుగెడలా ఉండు. అప్పుడు నీవు దైవానుగ్రహానికి పాత్రుడవు అవుతావు. నువ్వు దైవానుగ్రహానికి ఎప్పుడైతే పాత్రుడవు అయ్యావో అప్పుడు దైవం నీకు స్వరూపంగా వ్యక్తమవుతాడు. దేహము నేను అనే తలంపును బట్టి మనకు ఇతర తలంపులు వస్తున్నాయి. దేహము నేను అనే తలంపులేనివాడికి అసలు ఇతర తలంపులు రానేరావు. అందుచేత దేహాభిమానం తగ్గించుకోవటమే నిజమైన సాధన, దేహాభిమానం తగ్గించుకొన్నవాడికి ప్లెజర్ ఉండదు, పెయిన్ ఉండదు, దేహంతో తాదాత్మ్యం ఉన్నవాడికే ఇవి రెండూ ఉంటాయి. వియోగం ఉన్నవాడికి యోగం కావాలి కాని వియోగం లేనివాడికి యోగంతో పని ఏముంది? నువ్వు గురువును వాడు దేహము, వాడు దేహము అనుకొన్నా తాను దేహం కాదు, తాను ఆత్మ అని గురువుకు తెలుసు. గురువులో ఉన్నదే మన అందరిలోనూ ఉంది. మనలను చూసేటప్పుడు కూడా తన్ను తాను చూసుకొంటాడు, వాడే జ్ఞాని, వాడే గురువు. మనకు దేహాభిమానం ఉంది కాబట్టి గురువును కూడా దేహ మాత్రుడిగా చూస్తాము. గురువు అంటే దేహమాత్రుడు కాదు

అందుచేత ఆ దేహం పోయినా గురువుతో అనుబంధం అలా కొనసాగుతూనే ఉంటుంది. మనకు ఉన్న దేహభావం, శవభావం పోగొట్టి ఆయన ఏ స్థితిలో ఉన్నాడో ఆ స్థితిని మనం పొందేవరకు మనలను వెంటాడతాడు, వాడు గురువు. మనకు ఎప్పుడైనా గురువు జ్ఞాపకం వస్తున్నాడు అనుకోండి అది మన తెలివి కాదు, మన వివేకం కాదు, అది గురువు యొక్క దయ అని తెలుసుకొన్నవాడు ధన్యుడు.

అంతా ఆత్మే, అంతా చైతన్యమే, అంతా ఈశ్వరుడే అది తప్పించి రెండోది లేనేలేదు, ఉందని నీవు అనుకొంటే అది నీ భ్రాంతి. తాను కర్తను కాదు అని తెలుసుకొన్నవాడి ద్వారా జరుగుతున్న మహత్తర కర్మ కర్తృత్వం ఉన్నవాడి ద్వారా జరుగదు. ఈ విషయాలు మనకు గ్రహింపుకు వస్తూ ఉంటే, దాని వల్ల ప్రయోజనం తెలుస్తూ ఉంటే కర్తృత్వం లేని స్థితిని పొందటానికి ప్రయత్నం చేస్తాము. మీకు ధనం ఉంటే దానిని సద్వినియోగం చేసుకోండి, మీకు వివేకం ఉంటే దానిని సద్వినియోగం చేసుకోండి. భగవంతుడు మీకు ఇచ్చిన అవకాశములు సద్వినియోగం చేసుకొంటూ ఉంటే గుణాతీత స్థితిని పొందుతారు. మనకు సత్వగుణం, రజోగుణం, తమోగుణం ఈ మూడు గుణాలు తిరుగుతూ ఉంటాయి. సత్వ గుణంలో ఉన్నప్పుడు మీ శరీరం, మనస్సు దూదిలా ఉంటాయి, మీకు స్పష్టత ఉంటుంది, ఆలోచన యొక్క లోతులు పెరుగుతాయి. సత్వగుణం ఉన్నప్పుడు మీ మనస్సు మీకు సహకరిస్తుంది కాని మీకు విరోధిగా ఉండదు. సత్వగుణం వచ్చినప్పుడు దానిని నెమ్మదిగా పొడిగించుకోవటానికి ప్రయత్నం చేయాలి. సత్వగుణం మనకు దైవం దగ్గరకు దారి చూపించి అది ప్రక్కకు తప్పకొంటుంది. మనం సాధ్యమైనంతవరకు రియాక్షన్ తగ్గించుకోవాలి. పాజిటివ్‌తింకింగ్ పెంచుకోవాలి. పాజిటివ్‌తింకింగ్ పెరిగే స్నేహాలు చెయ్యాలి, అదే సజ్జనసాంగత్యం. నువ్వు ఇంటి దగ్గర ఉన్నా, ఎక్కడ ఉన్నా, తెల్లబట్టలు కట్టుకొన్నా, ఎర్రబట్టలు కట్టుకొన్నా మనస్సును నిగ్రహించుకోవటం నేర్చుకోవాలి. నువ్వు కొద్దిగా వివేకం సంపాదించినా, ధ్యానం సంపాదించినా ఇంద్రియనిగ్రహం లేనప్పుడు, మనో నిగ్రహం లేనప్పుడు అది నిలుస్తుందా? ఆ వివేకం, ధ్యానం నిలబడదు, ప్రకృతి ప్రవాహంలో కొట్టుకొని పోతుంది. ఈశ్వరానుగ్రహం లేకుండా ఒక్క వాసన కూడా క్షయించదు. నీకు వేరుతో సహా వాసనాక్షయం అయినప్పడే జ్ఞానోదయం కలుగుతుంది కాని లేకపోతే ఇంకో అవకాశం లేదు. భగవంతుడి యొక్క నామాన్ని స్మరించటం వలన, ఆయన రూపాన్ని ధ్యానించటం వలన ఏకాగ్రత వస్తుంది.

మన హృదయంలో ఒక నిజం ఉంది, అది నీకు తెలియటం లేదు, అది తెలుసుకొనే వరకు ప్రకృతి నిన్ను విడిచిపెట్టదు. అది తెలియకుండా నీ కోరికలు, వాసనలు, తలంపులు, అలవాట్లు ఏవో అడ్డు వస్తున్నాయి, ఇవి అన్నీ నీ మనస్సులో ఉన్నాయి. మన శరీరం చనిపోయినప్పడు శరీరంతో తాదాత్మ్యం పొందే మనస్సు చనిపోదు. భౌతికమైన అగ్ని వలన శరీరం కాలుతుంది కాని మనస్సు కాలదు, జ్ఞానాగ్ని వలన మనస్సు కాలిపోతుంది. ఓ

అరుణాచలేశ్వరుడా! భౌతికమైన అగ్ని ఈ శరీరాన్ని కాల్చిబూడిద చేయకముందే నీ జ్ఞానాగ్నిని పంపించి దేహంతో తాదాత్మ్యం పొందే నేనును కాల్చి బూడిద చెయ్యి అంటున్నారు భగవాన్. ఉన్నదేదో ఉంది, అది తప్పించి అంతా మాయ. ఆ ఉన్న వస్తువును తెలుసుకోవటం మానేసి పూర్వజన్మలలో ఎక్కడ పుట్టాము, రాబోయే జన్మలలో ఎక్కడ ఉంటాము, ఏ లోకాలకు వెళతాము అంటే ఇవన్నీ అనాత్మ గొడవలు. అనాత్మగొడవలలోనికి వెళ్లి కాలాన్ని పాడు చేసుకోవద్దు. అనాత్మగొడవలలోనికి వెళితే చిక్కులు వస్తాయి, చివరకు వళ్ళు నొప్పలు మిగులుతాయి గాని సత్యజ్ఞానం కలుగదు. రాబోయే జన్మల గురించి ఎవరైనా భగవాన్‌ను అడిగితే అసలు ఇప్పుడు పుట్టలేదుకదా, ఇంక రాబోయేజన్మ ఏమిటి? ఈ జన్మ ఎంత అబద్ధమో రాబోయేజన్మ కూడా అంతే అబద్ధం. ఒక గోతిలో నుండి కాలు తీయటం ఇంకో గోతిలో పెట్టటం, ఆ గోతిలో నుండి తీయటం ఇంకో గోతిలో పెట్టటం, ఈ జన్మలు కూడా అంతే. ఇది అంతా రాంగ్‌తింకింగ్‌లో నుండి వస్తోంది. అసలు మనకు రైట్‌తింకింగ్ లేదు, రైట్‌డైరెక్షన్ లేదు, రైట్‌గురువు లేడు. లోకవాసన, శాస్త్రవాసన, దేహవాసన లేకుండా మనలను ప్రేమించేవాడు లేడు, అలా ఎవడైనా మనలను ప్రేమించాలంటే వాడు ఆత్మ అయి ఉండాలి. మనం చూసే ప్రేమలు నిజం కాదు, అది కూడా వ్యాపారమే. ఒక్క జ్ఞాని మాత్రమే ప్రేమించగలడు ఎందుచేతనంటే ప్రేమే ఆయన స్వరూపం.

నీ హృదయంలో ఉన్న నిజం నీకు తెలియటం లేదు, అది నీకు అందితే గాని దాని తాలుక వైభవం, సుఖం, శాంతి నీకు తెలియవు. మన ఇంట్లో భూమిలో బంగారం ఉంది అనుకోండి, అక్కడ బంగారం ఉందని మీకు తెలియదు అనుకోండి, ఇంట్లో దారిద్ర్యం అనుభవిస్తున్నారు అనుకోండి. మనం ఎందుకు దారిద్ర్యం అనుభవిస్తున్నాము అంటే మన ఇంట్లో బంగారం ఉన్నా అది మనకు తెలియటం లేదు కాబట్టి దారిద్ర్యం అనుభవిస్తున్నాము. మనం దుఃఖం, అశాంతి ఎందుకు అనుభవిస్తున్నాము అంటే మన హృదయంలో నిజం ఉన్నా అది మనకు తెలియకపోవటం వలన దుఃఖంతో, అశాంతితో కాలిపోతున్నాము. నీకు వాస్తవజ్ఞానం వచ్చేవరకు మిధ్యాజ్ఞానాన్నే వాస్తవజ్ఞానం అనుకొంటావు. సబ్జక్టును అర్థం చేసుకోవటం చాలా ముఖ్యం. బుద్ధిసూక్ష్మతను అభివృద్ధి చేసుకోవాలి. మీ హృదయంలో ఒక నిజం ఉంది. అది మీకు తెలియటం లేదు, దానిని తెలుసుకోవటానికి ఏదో అడ్డు వస్తోంది అని మీకు తెలుస్తోంది. మీరు నిజాన్ని తెలుసుకోవటానికి చేసే ప్రయత్నంలో లోపల ఏ ఆటంకాలు అయితే అడ్డు వస్తున్నాయో ఆ ఆటంకాలు మీకు జ్ఞాపకం రాకుండా ఉండటమే ఏకాగ్రత. అటువంటి ఏకాగ్రతను కృషిచేసి సంపాదించుకోవాలి. మనిషి పాడైపోవటానికి ఒక్క అలవాటు చాలు. అంటే అలవాట్ల యొక్క వేగం అటువంటిది. అసలు అలవాట్ల యొక్క వేగం వలననే లోపల సత్యవస్తువు ఉందనే ధ్యాస కూడా మనకు రావటం లేదు, లోపల సత్యవస్తువు ఉంది ఒకవేళ దానిని తెలుసుకోవాలనే బుద్ధి మీకు కలిగింది అనుకోండి

అప్పుడు ఈ అలవాట్లు అడ్డు వచ్చేస్తాయి. ఆ అలవాట్లు మీకు గుర్తుకు రాకుండా ఉండటమే ఏకాగ్రత. మాకు దుఃఖం వస్తోంది, మా ఇంటిదగ్గర పరిస్థితులు బాగాలేదు అని ఎవరైనా భగవాన్‌తో అంటే నీ దుఃఖం, నీ ఇంటిదగ్గర పరిస్థితులు బాగాలేకపోవటం ఇవన్నీ కలిసి నిన్ను అంతర్ముఖుడిని చేస్తే మంచిదే కదా అనేవారు. సాధకుడికి వాడు ఏ మతస్థుడు అనిగాని, వాడి గురువు ఎవరు అనేది గాని ముఖ్యంకాదు, వాడు అసలు అంతర్ముఖుడు అవుతున్నాడా అనేది ముఖ్యం. అంతర్ముఖుడు కానివాడికి ఆత్మజ్ఞానం కలుగదు.

ఆత్మజ్ఞానం వలన వచ్చే శాంతిని మన ఇంద్రియాలు కాని, మన బుద్ధి కాని పట్టుకోలేవు. ఈ శాంతి ఇంద్రియాల ద్వారా రావటం లేదు, ఏదో ఒక విషయాన్ని గ్రహించటం వలన రావటం లేదు, ఎక్కడ నుండో వచ్చి మన సహస్రారాన్ని ముంచేస్తుంది అని మిమ్మల్ని చూసి మీకే ఆశ్చర్యం కలుగుతుంది. దానిని మీరు నోటితో చెప్పలేరు, మనస్సుతో ఊహించలేరు అట్టిది ఆత్మశాంతి. అప్పుడు మీకు బాహ్యంగా ఎంత అశాంతి వచ్చినా, దుఃఖం వచ్చినా మీకు ఎర్రచీమ కుట్టినట్లుగా కూడా ఉండదు, ఒకవేళ ఈ దేహానికి చావు వచ్చినా మీకు ఏమీ అనిపించదు, అది జ్ఞానం యొక్క వైభవం. ఈ లోకంలోగాని, పరలోకంలోగాని జ్ఞానానికి మించిన వస్తువుకాని, జ్ఞానంతో సమానమైన వస్తువుగాని లేనేలేదు. అట్టి జ్ఞానాన్ని గురువును ఆశ్రయించి సంపాదించుకో అని పరమాత్మ చెపుతున్నాడు. మనం ఆసక్తి లేకుండా పనిచేస్తూ ఉంటే ముందు అశాంతి తగ్గిపోతుంది. పట్టించుకోవలసింది పట్టించుకో. నీ చేతిలో ఉన్న పనిని శ్రద్ధగా చెయ్యి. మిగతాది ఈశ్వరుడికి వదిలెయ్యి. అప్పుడు రోజులు శాంతిగా వెళ్ళిపోతాయి. సన్యాసం అంటే ఇల్లు విడిచిపెట్టి పారిపోవటం కాదు, అక్కడ మనస్సు ఉంటుంది కదా. ఇంటి మీద మమకారం విడిచిపెట్టి పనిచేసుకోండి, అప్పుడు జ్ఞానం సంపాదించటానికి మీకు మార్గం సుగమం అవుతుంది. వాడు సన్యాసా లేక వాడు గృహస్థాశ్రమంలో ఉన్నాడా అనేది ముఖ్యంకాదు, వాడికి లోచూపు కలుగుతోందా అనేది ముఖ్యం. లోకవాసన, దేహవాసన ఉన్న వాడికి భయం, ఇవి రెండూ లేనివాడికి భయం ఏమిటి? భయం అనేది కూడా నిజం కాదు, అది ఒక తలంపు. మొదటి తలంపు అహంకారం, అహంకారం లేకుండా ఏ తలంపు రాదు. ఈ మొదటి తలంపు లోపల నుండి వస్తోందా, బయట నుండి వస్తోందా? అది లోపల నుండే వస్తోంది. అది ఎక్కడ నుండి వస్తోందో విచారణ చేసి తెలుసుకోవటమే జ్ఞానమార్గం. అది నువ్వు చెయ్యలేకపోతున్నావు అనుకో శరణాగతి చెయ్యి.

పని విడిచిపెడితే జ్ఞానంరాదు, సోమరితనం వస్తుంది. మనస్సు అణిగిన వాడికి జ్ఞానం వస్తుంది. మనస్సు అణగకపోతే ఏ ఆశ్రమంలో ఉన్నా వాడికి జ్ఞానంరాదు. మనం చెప్పకొనే మాటలకంటే, జపాలు ధ్యానాలకంటే రమణమహర్షిగారు ఏమి చేసారు అని జ్ఞానం వచ్చింది. ఒక మహాచైతన్యం వచ్చి ఆయనను ఆక్రమించుకొని అనాత్మలోనుండి ఆత్మలోనికి గెంటివేసింది. అది మనం ఏదో చెయ్యటం వలన రాదు, మనం ఏదైతే

పొందుదామనుకొంటున్నామో దాని దయ వలన మాత్రమే దానిని మనం పొందగలము. ప్రాణమూలం, మంత్రమూలం, మూలతలంపు యొక్క మూలం ఈ మూడు ఒక్కచోటనే ఉంది, అక్కడే సత్యం ఉంది. అక్కడకు చేరుకొనేవరకు నీకు సత్యం తెలియదు. ఏవో కబుర్లు చెప్పటం వలన అది నీకు తెలియదు. నువ్వు డీపెన్ అవ్వాలి. మనో మూలంలోనికి వెళ్ళాలంటే అభ్యాసం, వైరాగ్యం ఉండాలి. ఈ రెండింటి యొక్క సహకారంతోనే నీవు మనో మూలంలోనికి వెళ్ళగలవు లేకపోతే వెళ్ళే అవకాశం లేదు. ఎక్కడ గడ్డిమేటు కనిపిస్తే అది నాకు కావాలి అనుకొనేవాడికి ఇంక జ్ఞానం ఏమిటి? మనస్సు అణగకుండా ఆత్మజ్ఞానం రాదు. మనకు మనస్సు విజృంభిస్తోంది కాని అణగటం లేదు. విషయచింతన వలన మనస్సు విజృంభిస్తుంది, ఆత్మచింతన వలన అణిగిపోతుంది. విషయచింతన చేస్తూ ఉంటే మనస్సు ఆరోజుకారోజు విజృంభిస్తూ ఉంటుంది, చివరకు మనిషి భ్రష్టుడవుతాడు. మనస్సు ఏ విషయాలనైతే కల్పిస్తుందో మనస్సు అణిగిపోతే ఆ విషయాలు అన్నీ అణిగిపోతాయి. మనం మనస్సును అట్టేపెట్టుకొని విషయాలు అణగాలంటే అణగవు. ఎక్కడ చూసినా ఇష్టం, అయిష్టం, ఈ రెండింటి వలన మనకు ఏమైనా కలిసి వస్తోందా అంటే ఏమీలేదు. ఈ ఇష్టాయిష్టముల వలన ఎంత ఎనర్జీ పోతోందో మనకు తెలియటం లేదు. ఈ రెండు వదిలేసాము అనుకోండి మనకు ఎనర్జీ స్టోర్ అవుతుంది.

జ్ఞాని చేసేపని సహజంగానే ఉంటుంది. తాను అకర్తను అని ఆయనకు తెలుసు కాబట్టి టెన్షన్‌లు ఉండవు. లోకం ఎంత ప్రయత్నం చేసినా వాడికి దుఃఖస్పర్శ తీసుకురాలేదు. నువ్వు ఏది కాదో దానితో తాదాత్మ్యం పొందుతున్నావు, నువ్వు ఆ తాదాత్మ్యంలో నుండి విడుదల అవ్వాలి, అదే సాధన యొక్క గమ్యం. ఒక్కడికి జ్ఞానం కలిగింది అనుకోండి, వాడి ప్రేమ ఈ సృష్టి అంతా వ్యాపిస్తుంది. మనస్సుకు హద్దులు ఉంటాయి, ఆత్మకు హద్దులు లేవు, ఇతరులు లేరు, స్వపర బేధం లేదు. భగవాన్ ఇల్లు విడిచి అరుణాచలం వచ్చారు, ఆయన కోపంతో ఇల్లువిడిచి రాలేదు, తిరుచ్చుళి వదిలి అరుణాచలం వెళ్ళాలని సంకల్పించుకొని రాలేదు, అనుకొని రావటంకాదు, అది అంతా ఆటోమేటిక్ డివైన్‌యాక్షన్, అది సహజంగా జరిగిపోతూ ఉంటుంది. మనకు కర్తృత్వం ఎప్పుడైతే లేదో మన ఇంటర్‌ఫియరెన్స్ లేకుండా ఏ పని ఎప్పుడు జరగాలో అలా జరిగిపోతూ ఉంటుంది. మన ఇంటర్‌ఫియరెన్స్ లేనప్పుడు మనం శాంతిగానే ఉంటాము. నీకు నాకు బాగా స్నేహం కదా అరుణాచలం వచ్చేటప్పుడు నాతో చెప్పకుండా వచ్చేసావు ఏమిటి అని ఒకరు భగవాన్‌ను అడిగితే నేను వస్తానని నాకే తెలియదు ఇంక నీకు ఏమి చెప్తాను అన్నారు.

భగవాన్ పుట్టినది శివక్షేత్రం, ఆయనకు జ్ఞానం కలిగింది శివక్షేత్రం, ఆయన దేహం 54 సంవత్సరాలు అరుణాచలంలో తిరుగాడింది, అదీ శివక్షేత్రమే. ఆయనకు ఏదో చెయ్యటం వలన జ్ఞానం రాలేదు, వాస్తవంగా ఉన్న వస్తువే ఆయనను ఆక్రమించుకొంది. అందుచేత

మనం చేసేది తక్కువే కాని అటువైపు నుండి వచ్చేది ఎక్కువ. ఆయన అనుగ్రహం వలననే అంతా వచ్చింది అని హృదయగుహలోనికి వెళ్ళాక మనకు తెలుస్తుంది. మనం గుడిలో ఉన్న ఈశ్వరుడిని చూస్తున్నాముగాని ఇంక గుహలో ఉన్న ఈశ్వరుడిని చూడటంలేదు. గుహలో ఉన్న ఈశ్వరుడు తప్పించి ఈ సృష్టిలో అన్నీ అసత్యములే, అన్నీ మనం కల్పించుకొన్నవే. మీరు పూజ చేస్తున్నా, జపం చేస్తున్నా, ధ్యానం చేస్తున్నా గమ్యం మర్చిపోకూడదు, మనకు గమ్యం ఎక్కువ గుర్తుకు వస్తూ ఉంటే తక్కువ తప్పలు చేస్తాము. మనం పాలకొల్లు నడిచివెళు తున్నాము అనుకోండి, అడుగులు లెక్కపెట్టుకొంటామా? పెట్టుకోము. నువ్వు చేసే సాధన కూడా అలాగే ఉండాలి, అంత నార్మల్‌గా, నేచురల్‌గా ఉండాలి, నువ్వు అలా చేస్తూ ఉంటే చెట్టునున్న పిందె కాయ అవుతుంది, అది బాగా ముగ్గి పండు అయిన తరువాత అది చెట్టు నుండి ఎంత సహజంగా విడిపోతుందో అంత సహజంగా నీవు అజ్ఞానంలో నుండి బయటకు వచ్చేస్తావు. నీకు అర్హత లేకుండా ఇంకా జ్ఞానం రాలేదేమిటి అని కంగారుపడితే ఎప్పడు తినేద్దామా అని పచ్చికాయను ముగ్గేస్తే అది ఎలా కుళ్ళిపోతుందో మనం కూడా అలాగే తయారవుతాము. మనకు ఎప్పడు, ఎలాగ, ఎక్కడ జ్ఞానం ఇవ్వాలి అనేది ఆ ముహూర్తం ఆయనే పెట్టుకొంటాడు. ఈలోపుగా మనం కంగారుపడకూడదు.

మనం రాగద్వేషాలు పెట్టుకొనే కొలది మన స్వరూపానికి దూరమైపోతాము. మరల రాబోయే జన్మలో కష్టపడి సాధన చేస్తే గాని మరల స్వరూపానికి దగ్గరకు రాలేము. స్వరూపాన్ని విడిచిపెట్టి ఎంతదూరం వెళ్ళామో మరల అంత దూరం వెనక్కి వస్తేగాని హృదయ గుహలో పడము. ఆత్మచింతన విడిచిపెట్టి విషయచింతనలో పడితే మీకు ఆసక్తి కలుగుతుంది. ఆసక్తిలో నుండి కోరిక వస్తుంది, కోరికలో నుండి కోపం వస్తుంది, కోపం ఎక్కువయ్యే కొలది బుద్ధిపాడవుతుంది, బుద్ధిపాడయ్యే కొలది ఆరోజుకారోజు మనిషి భ్రష్టుడవుతాడు. మనస్సు ఉన్నంతసేపు ఏదో ఒకటి చింతించకుండా ఉండలేము. అందుచేత ఏది చింతిస్తే మనస్సు నశిస్తుందో దానిని చింతించాలి. మీ దేహం ఎక్కడ ఉంది అనేది ప్రధానం కాదు, మీ మనస్సు ఎక్కడ ఉంది అనేది ముఖ్యం. మీరు అరుణాచలంలో ఉండి భీమవరాన్ని స్మరించటంకంటే, భీమవరంలో ఉండి అరుణాచలాన్ని స్మరించటం మంచిది. ఏది చింతిస్తూ ఉంటే అదే మనం అవుతాము. విషయచింతన లోనికి వెళితేలోకం, ఆత్మచింతన లోనికి వెళితే దేవుడు, అదీ నీ ఎదురుగా ఉంది, ఇదీ నీ ఎదురుగా ఉంది. నువ్వు జాగ్రత్తగా వివేకాన్ని, బుద్ధిని ఉపయోగించుకొని మార్గం అన్వేషించుకొని బాగుపడు. మీకు ఏదైనా కష్టం వచ్చింది అనుకోండి, బాధ వచ్చింది అనుకోండి. ఆ కష్టాన్ని, బాధను మీరు భరించ గలుగుతున్నారు అనుకోండి, సహించగలుగుతున్నారు అనుకోండి అది కూడా తపస్సు అని మర్చిపోవద్దు. మీరు సహించగలుగుతూ ఉంటే ఈ ప్రాణాయామాలు, ధ్యానాలు చేసిన దానికంటే ఎక్కువ ఫలితం వస్తుంది.